

Sygn. akt XVII AmE 233/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Witold Rękosiewicz

Protokolant: stażysta Magdalena Żabińska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania S. C. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w B.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 30 grudnia 2015 r., nr (...)

1. zmienia decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 30 grudnia 2015 r., nr (...) w pkt III.1. w ten sposób, że w miejsce kary pieniężnej w wysokości 30 000 zł nakłada na S. C. karę pieniężną w wysokości 10 000 zł (dziesięć tysięcy),
2. oddala odwołanie w pozostałej części,
3. zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz S. C. kwotę 100 zł (sto) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz

Sygn. akt XVII AmE 233/19

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 30 grudnia 2015 r., znak: (...), na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 w związku z art. 56 ust. 2 pkt 1, ust 3 i ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm., dalej: Pe) oraz w zw. z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm., dalej: kpa):

I. stwierdził, że przedsiębiorca S. C. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą: S. A. Gaz (...) z siedzibą w B. (Przedsiębiorca, powód) naruszył warunek 2.2.1. udzielonej mu koncesji z dnia 6 stycznia 2005 r. nr (...) „Koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i z norm określonych prawem. W szczególności jest on zobowiązany posiadać ważny dokument określający parametry fizyko-chemiczne paliwa będącego przedmiotem obrotu i wydać na jego podstawie, na żądanie odbiorcy, oświadczenie, we własnym imieniu, o zgodności parametrów jakości dostarczonego paliwa z parametrami wynikającymi z norm określonych prawem lub z zawartej z tym odbiorcą umowy." w ten sposób, że wprowadził do obrotu poprzez stację paliw zlokalizowaną w B. przy ul. (...) olej napędowy nie spełniający wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r.

w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (stan na dzień kontroli: Dz. U. z 2008 r., Nr 221, poz. 1441, z 2012 r., poz. 136) w zakresie zawartości siarki (sprawozdanie z badań z dnia 19 lipca 2013 r., znak: (...)(...)),

II. stwierdził, że Przedsiębiorca S. C. naruszył obowiązek określony w punkcie 1 „Przedmiot i zakres działalności” koncesji na obrót paliwami ciekłymi z dnia 5 listopada 2014 r., nr (...) prowadząc obrót olejem napędowym podczas, gdy przedmiot i zakres działalności objętej udzieloną Przedsiębiorcy koncesją stanowi działalność gospodarcza polegająca wyłącznie na obrocie gazem płynnym przy wykorzystaniu stacji auto - gazu.

III. wymierzył Przedsiębiorcy S. C. karę pieniężną:

1. za naruszenie opisane w punkcie I w wysokości 30 000 zł,
2. za naruszenie opisane w punkcie II w wysokości 5 330 zł,

tj. łącznie 35 330 zł.

IV. umorzył postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia kary pieniężnej Przedsiębiorcy w części dotyczącej zarzutu naruszenia warunku 2.1.1. koncesji z dnia 6 stycznia 2005 r., nr (...) poprzez prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na obrocie paliwami ciekłymi z wykorzystaniem zbiornika naziemnego na stacji paliw w B. w okresie od dnia 1 stycznia 2006 r. tj. od dnia wejścia w życie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1853) do dnia 10 stycznia 2015 r.

Przedsiębiorca S. O. złożył odwołanie, w którym zaskarżył powyższą decyzję Prezesa URE w części tj. w zakresie pkt. III. 1. Powód zarzucił decyzji w zaskarżonej części:

- nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a przede wszystkim faktu, że w sposób dobrowolny wykonał decyzję Naczelnika Urzędu Celnego w K. z dnia 17 grudnia 2014 r. znak: (...)(...) określającą zobowiązanie w podatku akcyzowym za miesiąc marzec 2013 r. w kwocie 1.252,00 zł i nie odwoływał się od tej decyzji mimo, iż miał ku temu pełną podstawę, bowiem przepisy Prawa Energetycznego w żaden sposób nie nakładają na dostawcę obowiązku zostawiania próbek dostarczanego paliwa do Odbiorcy, ani też nie przewidują terminu analizy próbek. Na skutek tych okoliczności faktycznych nie wyjaśnionych w toku postępowania przez organ pierwszej instancji nastąpiła nieprawidłowa ocena i ustalenie, że w sposób zawiniony lub też na skutek niedbalstwa naruszył postanowienia Koncesji z dnia 6 stycznia 2005 r.
- sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez ustalenie procentowej wartości kary pieniężnej od przychodu z całej działalności gospodarczej jaką uzyskał w 2014 r., gdy tymczasem koncesjonowana działalność pod rządem koncesji wydanej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 6 stycznia 2005 r., nr (...) obejmowała zarówno sprzedaż gazu jak i oleju napędowego i powinien być przyjęty jako podstawa do ustalenia wysokości kary przychód z 2013 r. lub nawet z 2012 r., a także ustalenie, że czyn ten popełnił z winy umyślnej czy też rażącego niedbalstwa,
- naruszenie art. 7 i 8 k.p.a. oraz art. 56 ust. 1 pkt 12 ust. 3 i ust. 6 Prawa Energetycznego poprzez ich błędną wykładnię i ustalenie wysokości kary od przychodu z całej działalności gospodarczej za 2014 r., gdy tymczasem przepis ten jednoznacznie wskazuje, że „Wysokość kary pieniężnej o której mowa w ust. 1 pkt. 1-38 nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy wynikającego z działalności koncesjonowanej osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Tak więc w badanym przypadku powinien być wzięty pod uwagę przychód z działalności koncesjonowanej w 2013 r. lub nawet w 2012 r.

Na podstawie powyższych zarzutów powód wniósł o:

- uchylenie zaskarżonej decyzji w części, a to w punkcie III. 1 i jej zmianę w tej części poprzez odstąpienie od wymierzania kary lub jej zmniejszenie poprzez obniżenie kwoty nałożonej kary

ewentualnie:

- uchylenie w części III. 1 zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki.

Powód wskazał, że przepisy Prawa energetycznego przerzucają ciężar odpowiedzialności za zgodność parametrów paliwa z wymogami jakościowymi na ostatniego sprzedawcę. Stwierdził, że obowiązek udowodnienia, że paliwo spełnia wymagania jakościowe powinien spoczywać również na dostawcy, którym w przedmiotowym przypadku był K. K. Firma Handlowo - Usługowa (...) w W. i to on z mocy ustawy powinien być zobowiązany do pozostawienia za każdą dostawą paliwa u odbiorcy świadectwa zgodności z normami jakościowymi. Zdaniem powoda gdyby dostawca paliwa zadbał o odpowiednią czystość cysterny i węża wydawczego jakość dostarczonego powodowi paliwa. Powód wskazał, że próbki paliwa zostały pobrane wyłącznie z jednej komory zbiornika oraz na znaczny odstęp czasowy pomiędzy datą pobrania próbek i dniem wykonania badania laboratoryjnego. Okoliczności te nasuwają wątpliwości co do prawidłowości przechowywania i zabezpieczenia próbek w tym okresie. Powód stwierdził, że wymienione okoliczności miały wpływ na powstanie zanieczyszczeń w paliwie, którego próbki pobrano do badania laboratoryjnego. Brak wyjaśnienia tych okoliczności, przyjęcie winy powoda i nałożenie na niego kary pieniężnej uznał powód za niezasadne i nietrafne. Przedsiębiorca wskazał, że żaden z klientów nabywających paliwo nie składał reklamacji na jakość paliwa. Stwierdził, że w jego postępowaniu nie ma winy lub rażącej lekkomyślności. Po otrzymaniu wyników badań laboratoryjnych paliwa niezwłocznie zmienił dostawcę paliwa. Powód zarzucił, że Prezes URE nie wyjaśnił wszystkich istotnych okoliczności sprawy, które miały wpływ na nałożenie na niego kary pieniężnej w tak dużej wysokości. Zdaniem powoda ustalenie przez pozwanego wysokości nałożonej decyzją kary pieniężnej na podstawie przychodu z roku 2014 stanowiło naruszenie art. 56 ust. 1 pkt 12, ust. 3 i ust. 6 Prawa energetycznego. Zaznaczył, że do naruszenia doszło w 2013 r. W ocenie powoda za podstawę do ustalenia wysokości kary należało przyjąć wysokość dochodu a nie przychodu i to uzyskanego przez niego w 2013 lub nawet 2012 roku. Wskazał na wysokość przychodu i dochodu uzyskanego w 2013 r. Podkreślił, że po zmianie dostawcy paliwa następne kontrole nie wykazały już złej jakości wprowadzanego przez niego do obrotu paliwa. Na tej podstawie powód stwierdził, że w sprawie istnieją przesłanki do zastosowania przepisu art. 56 ust. 1 pkt 6a Pe i odstąpienia od wymierzenia kary określonej w zaskarżonej części decyzji. Podkreślił, że nie miał świadomości popełnienia czynu naruszającego warunki koncesji, a do stwierdzonego naruszenia doszło w wyniku działań osób trzecich. Powód wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, zeznań świadków, przesłuchania stron oraz dokumentów na wskazane w odwołaniu okoliczności.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pozwany wskazał, że powód został ukarany za naruszenie warunku 2.2.1. koncesji, zgodnie z którym „Koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i norm określonych prawem”. Powód wprowadził do obrotu olej napędowy nie spełniający wymagań jakościowych pod względem zawartości siarki, określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych. Okoliczność to została ustalona na podstawie kontroli przeprowadzonej w dniu 21 marca 2013 r. na prowadzonej przez powoda stacji paliw. Odpowiadając na podniesione w odwołaniu zarzuty nie wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, pominięcia przy wydawaniu zaskarżonej decyzji dobrowolnego wykonania rozstrzygnięcia Naczelnika Urzędu Celnego i nieprawidłowej oceny zawinionego naruszenia koncesji oraz wniosków o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków i dokumentów na potwierdzenie braku winy powoda Prezes URE wskazał, że wynikająca z art. 56 Pe odpowiedzialność ma charakter obiektywny i nie jest oparta na zasadzie winy. Powołał się na dotyczące tej kwestii stanowisku przyjęte w orzecznictwie Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego w

Warszawie. Stwierdził, że powód jako profesjonalista, winien znać okoliczności w jakich parametry paliw ciekłych ulegają zmianom i podejmować czynności zapobiegające negatywnym skutkom tych zmian np. stosując taką metodę sprawdzania jakości dostarczanego paliwa. W tej sytuacji zarzuty powoda oraz zgłoszone w odwołaniu wnioski dowodowe ocenił jako nie zasługujące na uwzględnienie. Odnośnie zarzutu powoda, że nałożona w decyzji wysokość kary pieniężnej została ustalona na podstawie przychodów z całej działalności koncesjonowanej, a nie przychodów związanych z obrotem olejem napędowym oraz, że ustalił wysokość kary na podstawie przychodu powoda z roku 2014 zamiast z roku przewinienia albo, jak wskazuje przepis z 2012 r. pozwany wskazał, że zgodnie z przepisami Prawa energetycznego do kalkulacji kary pieniężnej przyjęto łączny przychód powoda uzyskany z obrotu paliwami ciekłymi. Ustawa nie przewiduje dzielenia przychodu w zależności od miejsca prowadzenia działalności lub rodzaju paliwa. Wskazał, że zgodnie ze stanowiskiem przyjętym w doktrynie i orzecznictwie kary pieniężne wymierzone są na podstawie przychodu z roku poprzedzającego rok wydania decyzji o nałożeniu kary. Odnośnie zarzutów niewłaściwego ustalenia stopnia szkodliwości czynu i nieuwzględnienia przesłanki uzasadniającej odstąpienie od wymierzenia kary pozwany wskazał na ustalony w decyzji wysoki stopień szkodliwości naruszeń. Oświadczył, że przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, określonej w pkt III. 1 decyzji uwzględnił okoliczność znacznego przekroczenia dopuszczalnej zawartości siarki w kontrolowanym paliwie, zaprzestanie naruszeń i niekaralność powoda. Miał również na uwadze, że kara pieniężna powinna spełniać funkcję represyjną i prewencyjną. Stwierdził, że ze względu na wysoki stopień szkodliwości czynu w sprawie nie zostały łącznie spełnione wymienione w art. 56 ust. 1 pkt 6a Pe przesłanki odstąpienia od wymierzenia kary.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Powód S. C. na podstawie koncesji udzielonych przez Prezesa URE decyzją z dnia 6 stycznia 2005 r., nr (...) na okres od 10 stycznia 2005 r. do 10 stycznia 2015 r. w zakresie obrotu paliwami ciekłymi oraz decyzją z dnia 5 listopada 2014 r., nr (...) na okres od 11 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2030 r. w zakresie obrotu gazem płynnym przy wykorzystaniu stacji auto-gazu. /k. 4-5, k. 6-8 akt adm./ prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) w B. przy ul. (...).

Zgodnie z warunkiem 2.2.1. koncesji z dnia 6 stycznia 2005 r. koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i z norm określonych prawem.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w dniu 21 marca 2013 r. przez funkcjonariuszy Urzędu Celnego w K. ujawniono, że wprowadzany do obrotu na prowadzonej przez Przedsiębiorcę stacji paliw olej napędowy nie spełniał wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (dalej: „rozporządzenie jakościowe”) w zakresie zawartości siarki. Ze sprawozdania z badań laboratoryjnych z dnia 19 lipca 2013 r., znak (...)wynika, że zawartość siarki w badanym paliwie wynosiła 15,7 mg/kg przy normie określonej w rozporządzeniu jakościowym 10,0 mg/kg. /k. 9-10v, k. 12, k. 13-13v akt adm./

Po otrzymaniu informacji o wyniku kontroli Prezes URE, pismem z dnia 21 maja 2015 r., zawiadomił Przedsiębiorcę o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej w związku z ujawnieniem w działalności prowadzonej przez Przedsiębiorcę nieprawidłowości polegającej na nieprzestrzeganiu obowiązku wynikającego z warunku 2.2.1. koncesji udzielonej decyzją z dnia 6 stycznia 2005 r., nr (...). /k.1-2 akt adm./

Zawiadomieniem z dnia 23 lipca 2015 r. skierowanym do Przedsiębiorcy Prezes URE rozszerzył postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia kary pieniężnej. Powyższe było spowodowane ujawnieniem w toku postępowania nowych okoliczności, mianowicie prowadzenia przez Przedsiębiorcę działalności gospodarczej polegającej na obrocie paliwami ciekłymi w zakresie szerszym niż określony w koncesji na obrót paliwami ciekłymi udzielonej decyzją Prezesa URE z dnia 5 listopada 2014 r., Nr (...) z wykorzystaniem zbiornika naziemnego na stacji paliw w B..

W piśmie z dnia 5 czerwca 2015 r. Przedsiębiorca przedstawił wyjaśnienia w sprawie Stwierdził, że nie powinien ponosić odpowiedzialności za stwierdzone naruszenie koncesji. W jego ocenie winę za niewłaściwą jakość wprowadzanego do obrotu oleju napędowego ponosi dostawca paliwa, który nie dopilnował prawidłowego

oczyszczenia zbiorników i węża wydawczego cysterny, którą dostarczono powodowi olej napędowy. Wskazał na nieprawidłowości, które mogły mieć wpływ na jakość pobranego do badania paliwa, w szczególności na znaczny upływ czasu pomiędzy datą pobrania próbek i przeprowadzenia analizy laboratoryjnej. Przedsiębiorca oświadczył, że na podstawie udzielonej decyzją Prezesa URE z dnia 6 stycznia 2005 r. koncesji prowadził działalność gospodarczą polegającą na obrocie olejem napędowym. /k.18 akt adm./

Przedsiębiorca uzyskał w 2014 r. przychód z działalności koncesjonowanej w wysokości (...) zł, poniósł koszty w wysokości 1 028 371,27 zł oraz uzyskał dochód w wysokości (...) zł. / k. 51-52 akt adm./

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym oraz sądowym, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane.

Rozpoznając sprawę w zakresie wynikającym z treści odwołania Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

W zaskarżonej decyzji Prezes URE orzekł, że powód naruszył warunek 2.2.1. udzielonej mu w dniu 6 stycznia 2005 r. koncesji, zgodnie z którym „koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i z norm określonych prawem” w ten sposób, że wprowadził do obrotu poprzez stację paliw zlokalizowaną w B. olej napędowy nie spełniający wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych.

W pkt III. 1. decyzji, za wymienione wyżej działanie Prezes URE wymierzył powodowi karę pieniężną w wysokości 30 000 zł. Jako podstawę normatywną przedmiotowej decyzji wskazano art. 56 ust. 1 pkt 12 w związku z art. 56 ust. 2 pkt 1, ust. 3 i ust. 6 ustawy Prawo energetyczne w związku z art. 104 k.p.a.

W złożonym odwołaniu powód nie kwestionował stwierdzenia Prezesa URE, że wprowadzane do obrotu paliwo nie spełniało wymagań jakościowych oraz, że wbrew postanowieniom koncesji udzielonej mu decyzją z dnia 5 listopada 2014 r. na prowadzenie działalności gospodarczej polegającej wyłącznie na obrocie gazem płynnym wprowadzał do obrotu olej napędowy. Podniesione w odwołaniu zarzuty i żądanie dotyczyło wyłącznie pkt III.1. zaskarżonej decyzji, w którym nałożono na powoda karę pieniężną w wysokości 30 000 zł.

Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 12 Pe karze pieniężnej podlega te, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji.

Zawarte w aktach administracyjnych dowody, stanowiące podstawę ustalenia, że wprowadzany do obrotu na prowadzonej przez powodów stacji paliw olej napędowy nie spełniał wymagań jakościowych w zakresie trzech parametrów, nie były w odwołaniu kwestionowane. Okoliczność naruszenia przez powodów warunków koncesji była więc bezsporna. Zgodnie z treścią warunku 2.2.1. udzielonej powodowi koncesji na obrót paliwami ciekłymi „Koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i norm określonych prawem”. W wyroku z dnia 20 marca 2018 r., sygn. akt III SK 14/17 Sąd Najwyższy stwierdził, że warunek koncesji, zawierający postanowienie o analogicznej znaczeniowo treści jest obowiązkiem wynikającym z koncesji w rozumieniu art. 56 ust. 1 Pe. Analizowane postanowienie zawiera wyraźnie sformułowany zakaz – obowiązek nieczynienia przedmiotem obrotu paliw ciekłych o parametrach jakościowych niezgodnych z parametrami wynikającymi z umów zawartych przez koncesjonariusza i z norm określonych obowiązującymi przepisami. Wskazany zakaz (obowiązek) jest określony w treści decyzji o udzieleniu koncesji. Powołany warunek koncesji stanowi konkretyzację ustawowego obowiązku wprowadzania do obrotu jedynie paliw spełniających wymagania jakościowe, określone dla danego paliwa ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników pojazdów (art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw: t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 427). Decyzja koncesyjna zawierająca cytowany warunek konkretyzuje powyższy obowiązek ustawowy w zakresie podmiotowym, czyniąc adresatem obowiązku indywidualnie oznaczonego przedsiębiorcę (koncesjonariusza), oraz w zakresie przedmiotowym przez określenie jednego z zakazanych ustawą zachowań przedsiębiorcy, tzn. wprowadzania

do obrotu paliw niespełniających wymagań jakościowych, określonych przepisami prawa i jednego rodzaju paliwa tj. paliwa ciekłego. Ponadto istotnym elementem omawianego warunku, którego nie wyraża żaden przepis ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw jest, że wskazany warunek nakłada na przedsiębiorcę obowiązek niewprowadzania do obrotu paliwa ciekłego niespełniającego wymagań jakościowych wynikających z zawartych umów. W powołanym wyroku Sąd Najwyższy stwierdził również, że wspomniany warunek nie może być interpretowany jako nakładający na koncesjonariusza ogólny obowiązek przestrzegania obowiązujących przepisów prawa. Analizowany warunek precyzyjnie określa, jakimi względami i wartościami powinno kierować się przedsiębiorstwo energetyczne przy wykonywaniu działalności. Wspomniany warunek koncesji ma analityczną strukturę obowiązku prawnego, stanowiącego konkretyzację przedmiotowo-podmiotową obowiązku określonego w art. 3 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. Jego istota sprowadza się do obowiązku nieczynienia przedmiotem obrotu paliw ciekłych, które nie spełniają wymagań jakościowych, określonych w przepisach prawa i zawartych w umowach, a koncesja zawierająca taki warunek jest bezpośrednim źródłem tego obowiązku prawnego.

Stosownie do treści art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy Prawo energetyczne karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Wobec ustalenia, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej Przedsiębiorca dopuścił się naruszenia warunku 2.2.1. koncesji, Prezes URE obowiązany był do nałożenia na powoda kary pieniężnej.

Przepis art. 56 ust. 1 pkt 12 Pe stanowi samodzielną podstawę do wymierzenia podmiotom koncesjonowanym kary pieniężnej za nieprzestrzeganie warunków udzielonej koncesji i nie wymaga wykazania zawinionego działania przedsiębiorcy. Oznacza to, że Prezes URE ocenia wyłącznie obiektywne okoliczności związane z wypełnianiem przez przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy. Celem tego postępowania jest dokonanie oceny, czy zostały przez Przedsiębiorcę wypełnione obowiązki wynikające z udzielonej mu koncesji, a zatem czy zostały spełnione warunki, na podstawie których dopuszczalne było prowadzenie działalności w tym zakresie.

Stopień zawinienia karanego podmiotu bierze się pod uwagę wyłącznie przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej stosownie do treści art. 56 ust. 6 Pe.

Bez znaczenia dla oceny naruszenia warunków koncesji jest przy tym brak świadomości przedsiębiorcy o nieodpowiednich parametrach jakości sprzedawanego paliwa, zaopatrywania się w paliwo u jednego sprawdzonego dostawcy, lub brak reklamacji ze strony nabywców paliwa. Wynikająca z art. 56 ust. 1 pkt 12 Pe odpowiedzialność ma charakter obiektywny, niezależny od subiektywnego stosunku podmiotu do czynu. Dlatego podnoszone w odwołaniu okoliczności nie mogły być uwzględniona przy ocenie naruszenia warunków koncesji.

Należy podkreślić, że warunek 2.2.1. koncesji jednoznacznie zakazuje sprzedaży paliw nie odpowiadających normatywnym wymaganiom jakościowym.

Skarżący, nie kwestionując okoliczności ustalonych w wyniku kontroli podnosił jednak, że naruszenie miało charakter niezawiniony, prowadził działalność gospodarczą z najwyższą starannością i dołożył wszelkich starań aby sprzedawane przez niego paliwo było najwyższej jakości, co powinno uzasadniać uchylenie decyzji w zaskarżonej części ewentualnie odstąpienie od wymierzenia kary lub obniżenie wysokości nałożonej kary.

W ocenie Sądu profesjonalizm przedsiębiorcy powinien przejawiać się w prowadzeniu działalności gospodarczej z należytą starannością, w sposób zgodny z regułami fachowej wiedzy oraz sumienności. Wzorzec należytej staranności musi uwzględniać zwiększone oczekiwania co do zawodowych kwalifikacji koncesjonariusza-specjalisty, co do jego wiedzy i praktycznych umiejętności skorzystania z niej (por. wyrok SN z 21 września 2005 r., IV CK 100/05, LEX nr 187120). Przepis art. 355 § 2 k.c. wymaga od podmiotów prowadzących działalność gospodarczą przy uwzględnieniu ich zawodowego charakteru, staranności szczególnego rodzaju. Przedsiębiorca obowiązany jest do zwiększonej skrupulatności, rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania, jak również uzasadnione jest oczekiwanie od niego wiedzy na temat wprowadzanego do obrotu produktu. W istotę działalności gospodarczej wpisane jest posiadanie specjalistycznej wiedzy nie tylko obejmującej czysto formalne kwalifikacje, lecz także

doświadczenie wynikające z praktyki zawodowej i ustalone standardy wymagań. Powód powyższych kryteriów nie spełnił, albowiem jak sam stwierdził w piśmie z dnia 5 czerwca 2015 r. (k. 18 akt adm.) czasami otrzymywał świadectwa zgodności od dostawcy paliwa. Uważał, że dostawca jest rzetelnym, solidnym i nie oszukuje swoich klientów. Nie podejmował jednocześnie żadnych innych kroków w celu weryfikacji jakości dostarczanego oleju napędowego. Powód miał możliwość protokolarnego zabezpieczenia próbek partii dostarczonego mu paliwa, co pozwoliłoby mu później dowieść, że do zanieczyszczenia paliwa doszło na wcześniejszym etapie dystrybucji, a w razie powzięcia wątpliwości co do jego jakości mógł sam skierować daną próbkę do badania laboratoryjnego. W ocenie Sądu, wobec braku działań prewencyjnych ze strony Przedsiębiorcy nie można uznać, iż powód dochował należytej staranności, wymaganej od niego jako koncesjonariusza na podstawie art. 355 § 2 k.c. Powód nie wykazał bowiem, że w ramach prowadzonej działalności koncesjonowanej, przed wydaniem zaskarżonej decyzji podejmował dostateczne działania prewencyjne, czy dochował adekwatnych aktów staranności, które zapobiegałyby wprowadzeniu do obrotu oleju napędowego niespełniającego wymogów jakościowych przewidzianych dla paliw ciekłych. Dlatego należało przyjąć, że stopień zawinienia powoda był znaczny.

Zgodnie z art. 56 ust. 6a Pe Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

Zdaniem Sądu, Prezes URE prawidłowo przyjął, że w niniejszej sprawie nie można przyjąć znikomego stopnia szkodliwości czynu powoda, stanowiącego jedną z przesłanek odstąpienia od nałożenia kary. Przy rozstrzygnięciu tej kwestii zasadne jest odwołanie się do rozważań zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2015 r., sygn. akt III SK 36/14, (System Informacji Prawnej LEX nr 1652700). Zgodnie z wyrażonym tam poglądem, który Sąd rozpoznający niniejsze odwołanie podziela - analizując stopień szkodliwości czynu należy wziąć pod uwagę, że wymagania jakościowe odnoszące się do paliw, stanowiące są ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników. Wynika to z faktu, że te właśnie dobra są chronione przez prawo energetyczne i inne przepisy regulujące normy jakości paliw. W szczególności wskazuje na to treść art. 3 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, w myśl którego paliwa transportowane, magazynowane, wprowadzane do obrotu oraz gromadzone w stacjach zakładowych powinny spełniać wymagania jakościowe, określone dla danego paliwa ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników zamontowanych w pojazdach. Analogiczne stanowisko zostało przedstawione w powołanym wyżej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2018 r., sygn. akt III SK 14/17. Należy podkreślić, że ustalone w wyniku analizy laboratoryjnej oleju napędowego, pobranego do badania na prowadzonej przez powoda stacji paliw, przekroczenie normy jakościowej w było wysokie. Przekroczenie dopuszczalnej zawartości siarki w kontrolowanym paliwie wyniosło około 57 %. Jakość paliwa ma wpływ na stan techniczny pojazdów oraz środowisko naturalne. Wprowadzanie do obrotu paliw nie spełniających norm jakościowych jest działaniem na niekorzyść konsumentów, którzy nie mają możliwości samodzielnej oceny sprzedawanego paliwa. Działanie powoda godziło w interes ekonomiczny konsumentów, a także w środowiska naturalne, co przemawia za przyjęciem wysokiego stopnia szkodliwości czynu. Wbrew twierdzeniom odwołania, stwierdzone naruszenie nie charakteryzowało się znikomym stopniem szkodliwości. W ocenie Sądu Okręgowego, w sprawie nie zaistniały przesłanki do odstąpienia od wymierzenia powodom kary pieniężnej.

Wobec wysokiej szkodliwości społecznej czynu powodów Prezes URE nie miał możliwości odstąpienia od wymierzenia kary, albowiem przesłanki określone w art. 56 ust. 6a Pe muszą wystąpić kumulatywnie.

Z powyższych względów, Sąd nie znalazł podstaw do uchylenia w całości decyzji w zaskarżonym zakresie.

Przy ocenie podniesionych w odwołaniu zarzutów Sąd Okręgowy miał na uwadze, że wysokość kary wymierzonej przedsiębiorcy nie powinna prowadzić do jego wyeliminowania z rynku i zaprzestania prowadzenia działalności koncesjonowanej. Stosowanie do treści art. 56 ust. 3 Pe, jedyną granicę wysokości kary pieniężnej stanowi próg w wysokości do 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 Pe ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE, oprócz stopnia szkodliwości czynu i stopnia zawinienia uwzględnia dotychczasowe zachowanie podmiotu oraz jego możliwości finansowe.

Zgodzić się należy z Prezesem URE, że stopień szkodliwości społecznej czynu powoda był wysoki. Porównując jednak wysokość nałożonej decyzją w zaskarżonej części kary pieniężnej – 30 000 zł z wysokością całkowitego przychodu osiągniętego przez powoda w 2014 r. oraz wysokością uzyskanego dochodu z działalności koncesjonowanej uznać należy, że wysokość nałożonej decyzją kary pieniężnej jest niewspółmierna w stosunku do możliwości finansowych przedsiębiorcy i wysokości nakładanych przez Prezesa URE w analogicznych sprawach na przedsiębiorców kar pieniężnych. Nałożenie na powoda kary pieniężnej w wysokości 30 000 zł mogłoby doprowadzić do naruszenia płynności finansowej przedsiębiorstwa powoda, którego potencjał ekonomiczny nie jest znacząco wysoki. Zdaniem Sądu, dążenie do wymierzenia kary pieniężnej adekwatnej do stopnia szkodliwości społecznej czynu nie jest możliwe z pominięciem aspektu zapewnienia bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej przedsiębiorstwa. Kara ustalona w zbyt dużej wysokości, przekraczającej możliwości finansowe przedsiębiorcy niesie ze sobą ryzyko, że przedsiębiorca wycofa się z działalności handlowej, co należy uznać za okoliczność szkodliwą, bo może pociągnąć za sobą koszty społeczne istotnie większe od korzyści uzyskanych z wyegzekwowania zbyt wysokiej kary.

Z tego też względu Sąd uznał, że kara pieniężna w wysokości 10 000 zł, stanowiąca 1/3 wysokości nałożonej w decyzji kary, będzie wystarczająco dolegliwa dla powoda i pozwoli na realizację ustawowych funkcji kary. Przy ustalaniu kary pieniężnej należało mieć również na uwadze, że powód nie był dotychczas karany z tytułu jakiegokolwiek naruszenia. Okoliczność ta również powinna być uwzględniona przy ustalaniu wysokości nałożonej decyzją na powoda kary pieniężnej.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd Okręgowy, na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c. zmienił decyzję w zaskarżonym zakresie poprzez zmniejszenie wymierzonej Przedsiębiorcy kary pieniężnej do kwoty 10 000 zł. W pozostałym zakresie Sąd, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia, oddalił wniesione przez powoda odwołanie jako bezzasadne - art. 479⁵³ § 1 k.p.c..

Sąd pominął zawarte w odwołaniu dowody uznając, że ze względu na zakres wniesionego odwołania są nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy – art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku sporu.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.